

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtno . . . K 6.—
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge dežele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserate)** se plačuje od četverstope pete vrste po 12 h, za večkratno tatis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 186.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 18. avgusta 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Osemdeseti rojstni dan cesarja Franca Jožefa I. 1830 — 1910

Cela Avstrija praznuje danes več ali manj slovesno osemdeseti rojstni dan našega vladarja Franca Jožefa. »L'histoire des rois c'est le martyrologe des nations« — se je izrazil znameniti Francoz Gregoire. »Zgodovina kraljev je povest o mukah narodov!« In v istini — z vladarsko zgodovino Franca Jožefa je najtesneje spojena tudi zgodovina našega rodu v mnogojezični Avstriji; bila je to muka od prvega začetka do danes. . . . Vendar so umolkne danes politične refleksije — in celo zgovorno pero časnikarjevo se peča danes v prvi vrsti z osebo vladarjevo; kajti tej osebi velja danes slavljenje in praznovanje vseh narodov od Krkonošev in Visle doli do modre Adrije . . .

Cesar Franc Jožef je bil rojen v gradu Laxenburg, štiri ure hoda od Dunaja, dne 18. avgusta 1830. Mali princ je bil brihten dečko, živahen in vesel. Med dvornimi dečki najinteligentnejši. Mati njegova je bila nadvojvodinja Zofija, oče mu je bil nadvojvoda Franc Karl, brat cesarja Ferdinanda.

Oče njegov, sam jako priprostega duha, ni imel na svojega sina nobenega vpliva. Zato tem večjega njegova mati. Nadvojvodinja Zofija je bila rojena leta 1805 kot dvojček žene bavarskega kralja Maksa. Bila je izredno energična žena, dolgo časa nasprotnica Metternicha, kateremu je očitala, da je povzročil s svojim staromodnim sistemom predmarčno revolucijo. Kasneje je postala glavni stebel cerkvene reakcije, ki je zmagala nad Avstrijo v konkordatu (1855), ki je bil dve desetletji v veljavi.

Zofijina iskrena in največja želja je bila, da posadi svojega sina na cesarski prestol. Zato je skrbel tudi za to, da ga vzgoji popolnoma v tem smislu. Sam knez Metternich je predaval mlademu nadvojvodi na prošnjo njegove matere poglavja iz politike. Drugi vzgojitelji cesarjevi niso bili tako sijajnega imena. Tudi se dvorni krogi niso mogli takoj odločiti, v kateri smeri se naj giblje njegovo šolanje. Izprva so mu namenili najbolj starokopitne, s cerkvenim duhom prepojene vzgojitelje. Pa kmalu so jih morali nadomestiti z nekaterimi novimi.

In tako se je zgodilo, da sta se bojevala med cesarskimi vzgojitelji dva sveta: napredni in nazadnjaški, strogo ortodoksni, ki je smatral cerkev in oblast duhovščine kot temelj, na katerem ima sloveti in od katerega bodi zavisna tudi posvetna cesarska oblast — na drugi strani zmerni elementi, ki so se držali gesla: Bogu, kar je božjega; cesarju, kar je cesarjevega. O njegovem glavnem vzgojitelju, francoskem grofu Henriku Bombelles — njegov brat je bil tretji mož Marije Lujze, žene prvega Napoleona — je dejal sam minister Wessenberg »er ist durch nichts bemerkenswerter gewesen als durch seine zur Schau getragene Frömmigkeit und durch seine Leidenschaften für die Jesuiten — nobena stvar ni padla na njem tako v oči, kakor njegova po-

božnost, ki jo je kazal vsepovsodi in njegovo strastno nagnjenje do jezuitov.«

Živahni nadvojvoda Franc je postal zamišljen mladenič, tih, molčeč. Njegovi inteligenci ni mogel zadostiti pouk in horizont vzgojiteljev. Poleg tega so bili tedaj jako burni časi. Cesarski dvor je moral bežati pred Dunajčani najprej na Tirolsko, potem na Moravsko. Edina zaslomba dinastije je bila armada.

Vse to ni moglo ostati na mladega, dovzetnega vladarja brez globokega utisa. Njegovi predniki so radi s prav redkimi izjemami nastopali pred ljudstvo v patrijarhalno-meščanski obleki; novi cesar je nastopal vse in povsod v vojaški suknji. Do danes je ostala cesarju Francu Jožefu vojaška oprava najljubša obleka. V njej ga vidimo povsodi.

Cesar Franc Jožef je tip pravega Hobsburžana. Visoke, sloke postave, gibčen, kratke besede, bolj navajen zapovedovati kakor poslušati nasprotniško mnenje.

Živo je prirastla habsburška dinastija v Avstriji samo na Nemce. Vladarska hiša je nemška in cesar Franc Jožef je dejal nekoč sam: »Ich bin ein deutscher Fürst« — jaz sem nemški knez . . . Seveda je bilo to pred letom 1866.

Več svojih narodov vladar po jeziku ne ume, jezik pa je važen pripomoček za spoznavanje naroda in njegove kulture ter pravega razumevanja njegovih teženj.

Vsak vladar je odvisen od svojih svetovalcev. Kaj šele tako mlad cesar, kakor je bil tedaj, ko je nastopil prestol tako razburkane države, kakor je bila naša monarhija leta 1848.

Največji vpliv na mladega vladarja je imela do svoje smrti (1872) njegova mati Zofija. Njegova udanost kakor spoštovanje do matere je bilo enako veliko. Bila je nasprotnica mlade ustave 1848. l. ter je stala odločno na strani onih, ki so se hoteli tudi še nadalje opirati na militarizem, uradništvo in cerkev.

Za materjo je imel največji vpliv nanj knez Schwarzenberg ter Bach. Za njegovo politiko napram Rusiji in Balkanu v 50 letih je bil odločilen zla-

sti našvet nekaterih generalov. Vsi ti so nervozno pazili, da bi ne prodrli do mladega cesarja noben glas, ki ni bil v smislu njih načrtov. Zato je pisal leta 1855 tedanji ruski poslanik na Dunaju v Peterburg: »Največ težav dela vprašanje, kako naj pride resnica do cesarjevih ušes. Njega Veličanstvo je za barikadirano docela. V šestih mesecih sem mogel dobiti le štiri avdijence. Kam pelje vse to, je treba videti na svoje oči, drugače ni mogoče ne verjeti, ne misliti si kaj takega.«

Spričo velikega upliva svetovalcev in spričo dejstva, da so se ti svetovaci često menjavali in še večkrat delali drug drugemu navskriž, je naravno, da je bila tudi vsa notranja politika nestalna. Danes se je obetalo to, kar so jutri že zopet preklicali cesarski patenti. Dvorna kamerila — ta španska beseda, ki pomenja prvotno pošast — je padla tedaj prvič v Avstriji iz ust ministra, ki je občutil, da rujejo proti ministrom tajne, zahrbtnje spletke dvornih krogov, ki jim je služil posebno nadarjeni Kübeck, nekdanji jožefinec, kasneje občudovalec Metternicha, o katerem je govoril le kot »geniju«. Njegova želja je bila — vojaška diktatura nad celo monarhijo!

V zunanji politiki je kazal mladi vladar večjo samotnost in včasih je bil največji trud njegovih svetovalcev, dobiti njegov podpis za njih naredbe, popolnoma brezuspešen.

Leta 1853 je spoznal Franc Jožef v cesarskem letovišču Islu bavarsko princezino Elizabeto. Leto kasneje se je vršila na slavnosten način poroka. Leta 1857 mu je porodila prestolonaslednika in edinega sina.

Rudolf je bil vse upanje cesarjevo. Obetal je mnogo in bil je podobnega duha kakor njegov ded in sin Marije Terezije, Jožef II. Vsi krogi, ki so imeli na dvoru velik vpliv, mu sicer niso bili posebno naklonjeni; zato so ga ljubili tembolj tisti, ki so znali prav ceniti njegove sposobnosti. Njegova tragična smrt 1889. l. žalibog stre vse te lepe nade.

Ta udarec je zadel vladarja zelo. Žalostne scene so se godile tedaj na cesarskem dvoru . . .

Cesarico je žalost tako prevzela, da je odslej najbolj ljubila samoto. Brez miru in pokoja je potovala po svetu, le tu in tam je ostala za par mesecev na svojem samotnem gradu ob morju, na otoku Krku. Dne 10. septembra 1898 je izdihnila tudi ona pod morilčevo roko v Ženevi.

Usoda ni našemu vladarju prizanašala in nesreča mu je bila le prezvesta tovarišica.

Najprej se je dogodila mehikanska drama, ki je stala življenje njegovega brata Maksimilijana (1867), nato smrt cesarjeviča (1889) in deset let kasneje tragičen konec cesarice (1898). — Politični dogodki — zguba Italije, zmaga Prusije, neprestane krize na Ogerskem, nezadovoljnost narodov v tostranski polovici — vse to je napolnjevalo življenje našega cesarja z bridkostjo.

Tako je njegovo življenje kakor trnjeva pot, kjer je vzklila le redkokje dišeča roža. . .

LISTEK.

§ 1. državnega šolskega zakona.

Govoril na XXII. glavni skupščini Zaveze dne 7. avgusta t. l. v Novem mestu Engelbert Gangl.

Uvod.

Slavni zbor! — Lansko leto smo na XXI. glavni skupščini Zaveze v Mariboru praznovali štiridesetletnico obstanka državnega šolskega zakona. Takrat mi je bila dana prilika, da sem govoril o dobrih in slabih straneh tega zakona. Ta zakon je zaključil žalostno dobo razvoja našega ljudskega šolstva s tem, da je napravil konec popolnoma nezadostni konkordatski šoli. Vendar je treba ponavljati tudi danes besede dunajskega tovariša Jéssena, ki pravi, da se vzlic vsem dobrotam še vedno poznajo na tem zakonu sledovi šap črne avstrijske hišne mačke, ki je tekla po konceptu tedanjega naučnega ministra Hasnerja.

Strah, ki je navdajal reakcionarne tranke pred novim šolskim zakonom, je razviden iz dejstva, da sta v dneh od 21. do 24. aprila l. 1869. v državnem zboru najbolj grmela proti zakonskemu načrtu tirolskega duhovnika pater Greuter in dr. Jäger. Značilno je, da je proti zakonu govoril tudi Slovenec dr. Toman, ki se je izrekel zlasti prti § 6., ki prepušča de-

ženim šolskim oblastem, da določajo učni jezik ljud. šolam. Po Tomanovem mnenju je ta odločba seznanje v pravice deželnih zborov, ki imajo sami odločati, v katerem jeziku naj se poučuje v ljudskih šolah vsake posamezne dežele.

Jedro državnega šolskega zakona je izraženo v § 1., ki določa nalogo ljudski šoli tako-le:

Ljudski šoli je naloga, otroke npravno - versko vzgajati, jim razvijati duševne moči, jih oskrbovati s potrebnimi znanostmi in zvedenostmi, da se lahko dalje izobrazujejo za življenje, in dajati jim pravo podstavo, da bodo kdaj vrli ljudje in državljani.

Naloga ljudski šoli.

Besedilo citiranega § 1., ki naj danes podrobneje govorim o njem, odkriva v jasnih besedah bistvo državnega šolskega zakona: izobraziti človeka za človeka, za enakovrednega in enakopravnega člana človeške družbe, ki naj uživa vse svobodščine, vse pravice in ima vse dolžnosti v enaki meri v naši državi, pripravljen z duševnimi silami za boj življenja.

V tem paragrafu je izražen princip socialne pedagogike, ki je njen glavni zastopnik Pavel Natorp in ki stoji v nasprotju s pedagogičskim individualizmom, katerega glavni reprezentant je slavni Francoz Rousseau. Toda o tem pozneje.

Poudarjati moram, da je taka naloga ljudske šole, kakor jo označuje § 1. drž. šol. zakona, utemeljena v državnem osnovnem zakonu z dne 21. decembra l. 1867., in sicer v členu XVII., XVIII. in XIX.

Člen XVII. pravi: Znanstvo je svobodno in svoboden je znanstva pouk . . . Država ima glede na vse šolstvo pravico najvišje voditve in najvišjega nadzorstva.

Država torej reklamuje šolstvo zase, zato zahteva od ljudske šole, naj da otrokom pravo podstavo, da bodo kdaj vrli ljudje in državljani. Ker je naloga ljudski šoli razvijanje duševnih moči, je s tem dana svoboda znanstvu in njega pouku.

Člen XVIII. govori: Vsakemu je dano na prosto voljo, si izvoliti svoj poklic ter se izobraziti zanj, kakor in kjer hoče.

Tej določbi odgovarja tisto delo ljudske šole, ki ima oskrbovati otroke s potrebnimi znanostmi in zvedenostmi, da se lahko dalje izobrazujejo za življenje.

Člen XIX. določa: Vsa narodna plemena v državi so enakopravna, in vsako pleme ima neporečno pravico, da čuva in goji svojo narodnost in svoj jezik.

Pravo pojmovanje in pravično izvajanje tega zakonitega določila je zagotovljeno v npravno-verski vzgoji ljudske šole in v načelu pravičnosti, ki je produkt razvitih duševnih moči.

Tako je postavljen temelj drž. šol. zakonu na trda tla državnega osnovnega zakona, ki izpolnjuje nekatere njegove določbe, oziroma raste iz njih kot zrelo sadje iz zdravega debla. Oboje se druži v celoto, ki je dokaz, kako premišljeno, navzdol in navzgor utemeljeno delo je državni šolski zakon z realno podlago in z idealno vsebino, ki je izvršljiva,

Zato done iz slavnostne himne, katera poveljuje danes sivega našega cesarja, elegični glasovi. Kakor je praznoval 60letnico svoje vlade v tihem gradiču Wallsee, tako praznuje 80letnico svojega rojstva v Išču — v krogu svoje rodbine. To je poteza v njegovem značaju in čin, kateri je po vsem, kar je doživel in kako se je razvil, popolnoma umljiv...

Z vsemi avstrijskimi narodi praznujemo danes cesarjev rojstni dan. Ne vro nam iz ust premnogokrat prazne besede patrijotičnega navdušenja, skušamo se zamisliti v osebnost cesarjevo — in s tem raste tudi naša ljubezen in spoštovanje do njega...

In potem bode toliko odkritosrčnejši in prisrčnejši naš klic: Še na mnoga leta!

Poziv učiteljstvu!

Že večkrat se je izraževala želja, naj se vrše večdnevni tečaji s predavanji za učiteljstvo. Tej želji hoče ustreči »Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem« s tem, da priredi tridnevni počitniški tečaj v Mariboru in sicer v dneh 5., 6. in 7. sept. 1910. Naprosili smo priznane strokovnjake-profesorje, ki so prevzeli predavanja iz svoje stroke. — G. Schreiner, ravnatelj mariborskega učiteljskega, bo obravnaval vsak dan po eno uro temo iz pedagogike. Profesor g. Lavtar istotako vsak dan po eno uro iz matematike in sicer »Pojmovanje geometrijskih funkcij« oziroma če bo čas pripuščal še »O uporabi goniometričnih funkcij«. Dr. A. Schwab iz Celja si je izbral šolskohigijenično temo »Higijena ust in zob«. Dr. L. Poljanec bo predaval o poglavjih iz biologije: »Pepel«. — »Zdražljivost rastlinskih organov«. »Deževnik«. Dr. Pivko bo obširno razpravljal o folkloristiki pod naslovom: »V službi narodoznanstva« itd. V sredo, t. j. 7. septembra popoldan, predava dr. Fr. Ilešič o zanimivem in aktualnem predmetu »Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanka Vraza«. S tem predavanjem se zaključijo počitniški tečaj in nato se vrši drugi dan na praznik dne 8. sept. t. l. izlet na Stanko Vrazov dom. Krasno so ljutomersko-ormoške gorice ob meji ogrsko-hrvaški! Toda niti polovica slovensko-štajerskega učiteljstva še ni videla tega raja slovenske zemlje. Nudi se učiteljstvu lepa prilika, pohiteti v družbi tovarišev in tovarišic v te divne kraje, in objednem na najlepši način počastiti stoletnico velikega Ilirca Stanka Vraza.

Načrt izleta se v kratkem določi, za sedaj le omenimo, da se storijo koraki radi znižane vožnje na železnici, ako se vsaj do 25. t. m. prijavi prilično število izletnikov. Izleta pa se naj udeležijo tudi učiteljske soproge in učiteljski otroci, kakor tudi prijatelji in prijateljice slovensko-štajerskega učiteljstva. V nadaljevanje tega izleta se vrši še potovanje v Zagreb na tamošnjo šolsko razstavo, ako se do zgoraj omenjenega dne za to potovanje oglasi vsaj 15 udeležencev. To potovanje bi bilo čez Varaždin z železnico in se bo skoraj gotovo dosegla znižana vožnja. Tudi se bo skrbelo za udobnost in ceno bivanje v Zagrebu. Podrobnosti se izvedo na željo pri Zvezinem tajniku. Omeniti je še, da se bodo za posetnike »Počitniškega tečaja« v Mariboru dobila cenejša stanovanja in ne bo bivanje tam preveč stalo. Radi upravnih stroškov se je morala določiti nekaka taksa in ima vsak udeleženec tečaja plačati 5 K. Javiti se je in dotično svoto poslati čimprej Zvezinemu tajniku g. Ig. Šijanču v Gornjigrad, nakar dobi javljenec vstopnico in druge podatke. Vodstvo Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem, meseca avgusta 1910. Jos. Rajšp, tč. predsednik. Ig. Šijanec, tč. tajnik.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je XXII. glavna skupščina Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6 in 7. avgusta t. l. v Novem mestu uspeła tako lepo. Prav posebno se zahvaljuje »Učiteljskemu društvu za novomeški okraj« za presrčen sprejem in tovarišu predsedniku Davorinu Matku za lepi pozdrav na kolodvoru; pripravljalnemu odboru za obilni trud, ki ga je imel s pripravami za Zvezino zborovanje; blagorodnemu gosp. županu Josipu Ogoreutzu za laskave besede, ki nam jih je izpregovoril na kolodvoru v pozdrav; slavnemu narodno-naprednemu občinstvu novomeškemu, za krasen sprejem na kolodvoru in vsem onim, ki so nam kazali svoje simpatije s tem, da so

ki pa se dostikrat, mnogokrat napačno pojmuje in razlaga ter kvarno udejstvuje tako od države same, kakor od njenih funkcionarjev, tako od poklicanih, kakor od nepoklicanih ljudi.

Da ni vse tako, kakor stoji zapisano, vemo Slovenci in slovenski učitelji najbolje. »Biser avstrijskih zakonov« ima premnogo peg — največja je pač šolska novela iz leta 1883. — a danes nočemo govoriti o tem, saj čutimo vse slabosti na svoji koži, ki nas tipljejo za njo tako, da nas vedno boli. (Smeh.) Nikjer na svetu niso od teorije do prakse tako daleč, kakor v Avstriji sploh, in na Slovenskem posebe. Pa o tem sem govoril lansko leto v Mariboru in tudi že v deželni zboru, kjer sem pokazal zlasti na kričeče nesoglasje, ki vlada med prej navedenim členom XVII. drž. osnovnih zakonov — država ima glede na vse šolstvo pravico najvišje vpditve in najvišjega nadzorstva — in med § 55. drž. šol. zakona, ki govori o plačah učiteljstva, ki zanje država ne prispeva — ničesar!

Dokler ne dobimo nič drugega in boljšega, nam je računati s tem, kar imamo.

(Dalje sledi.)

okrasili svoje hiše z zastavami; slavni »Narodni čitalnici« za prepustitev prostorov v »Narodnem domu«, za zborovanja; gosp. Radovanu Krivicu in Engelbertu Ganglu za njih izborni, temeljiti poročili; gosp. prof. Majcnu, ki nas je pozdravil v imenu »Narodne čitalnice«, gosp. prof. Antonu Jugu za navdušen govor in iskren pozdrav, ki ga je izpregovoril v imenu političnega društva »Skala«; gosp. juristu Radovanu Krivicu za pozdrav v imenu akademičnih prosvetnih organizacij; gosp. juristu Iv. Legatu za pozdrav v imenu »Dolenjske podružnice Prosvete«; gosp. ravnatelju Rohrmannu in gosp. adjunktju Lapaletu za ljubezniv sprejem in za razkazovanje uredb in naprav na deželni kmetijski in vinarski šoli na Grmu; vsem onim, ki so brzojavnim in pismenim potom pozdravili naš shod; vsem dragim in milim gostom učiteljem, ki so prihiteli med nas, in sploh vsem udeležencem, ki so pripomogli, da je nastopila Zaveza tako impozantno. Vodstvo Zaveze avstrijskih jugoslovanskih društev. Predsednik L. Jelenc. Tajnik Vilibald Rus.

Politična kronika.

K DANAŠNJEMU MINISTERSKEMU SVETU.

Na Dunaju, 17. avg.

Troje važnih zakonodajnih korporacij se ima zbrati v jeseni: delegacije, državni zbor in deželni zbori. Vladi dela že danes, v času političnih počitnic, preglavice skrb, kako pripraviti te tri v našem ustavnem življenju odločujoče činitelje do mirnega in uspešnega delovanja. Pravzaprav bi tega razburjenja in skrbi ne bilo treba: Bienenrth se je že imel priliko prepričati, da tiči glavna ovira v njem in njegovih ministrih, ki se nikakor ne morejo odreči Slovanom sovražni in krivični politiki... Moral bi izvajati posledce — in politične krize bi bilo hitro konec — seveda, ako bi došlo za njim kaj boljšega. Toda češki posl. Udržal ga je pravilno ocenil: skušal se bode na vsak način držati — in to je glavni povod za gori omenjene skrbi...

Ministerski svet, ki se sestane danes pod oficijelnim naslovom praznovanja cesarjeve osemdesetletnice, se bode posvetoval o različnih nedostih in načrtih za jesen. Do kakih sklepov bo težko prišel — saj še ni danes po krivdi Bienenrthovi in njegovih nemških zaveznikov prav nobenih garancij za redno delo opemoglih deželnih zborov in razdvojenega državnega zbora. Glede slednjega še ni določen noben termin za sklicanje — in ne motimo se, ako trdimo, da je to sklicanje in pa usoda državnega zbora v precejšnji meri odvisna od tega, kako se bodo zasukale razmere v deželnih zborih.

Slišali smo o pogajanjih ustavovernega in konzervativnega krila veleposestnikov v češkem deželnem zboru. O pravem rezultatu teh pogajanj in posvetovanj deloma med sabo deloma z vlado ni javnost zvedela ničesar pravega — baje zato, da bi radikalne češke in nemške stranke ne preprečile sklenjenih predlogov še pred začetkom skupnih pogajanj. V principu so veleposestniki baje za narodnostno omejitve na Češkem. Kaj porečejo k temu Čehi, še ni povsem jasno, dasi popolnoma izčrpane deželne blagane kriče po pomoči.

Ravno tako nejasno je, kaj bo s štajerskim dež. zborom. Slišali smo doslej samo zelo dvoumne izjave; sodili bi, da obstojita med klerikalnimi poslanci dve struji. Ena je za sporazum z Nemci in to bo iskati okrog dr. Korošca in Robiča, ki čutita, da sedanji pravec slov. politike v Gradcu ne prinaša kerikalcem in deželi nobenega dobička pač pa škodo. Druga struja je pa za slepo nadaljevanje boja, že zaradi tega, da se izogne veliko težjemu pozitivnemu delu in pa občutnemu moralnemu porazu. Vlada prav dobro ve za ta razpor kakor ve tudi, da je veliki del spodnještajerskih Slovencev sploh v sedanjih razmerah prej za pozitivno delo v Gradcu kakor pa za nezanesljivo klerikalno obstrukcijo.

Na tihem in počasi se pripravljajo tudi velike spremembe v Slovanski jednoti. Čehi so pričeli uvdehati, kam pelje bahava kričavost Šusteršičijancev, ki so na Dunaju največji opozicionanci, doma pa največji vladinaši in policijski špiclji najslabše sorte. Zadnje denunciranje slov. klerikalcev in pa ostri Masarykovi napadi so Šusteršiču hudo spodkopali tla. Pričakovati je torej v Slovanski jednoti preobrat — in sicer tak, da morda pelje celo do mirne rešitve sedanje krize.

Važno bo tudi zasedanje delegacij, ki se niso več zbrale od jeseni l. 1908. V pošteve pride tam pokritje novih vojaških izdatkov — torej nova bremena za davkoplačevalce. Da se jim bodo zastopniki navzlic težavnim razmeram uprli — je samo ob sebi razumljivo. — Vse te zadeve pridejo na razgovor v današnjem ministerskem svetu. — O —

NEMCI O NEMŠKIH RAZBIJAČIH.

Minulo nedeljo se je pripeljalo na Dunaj 315 čeških izletnikov, da si ogledajo dunajsko lovsko razstavo in obiščejo sploh svoje rojake v avstrijski prestolnici. Ta dogodek so zrabili dunajski nemški nacionalci za velike kravale. K češkemu Nar. domu v 15. okr. niso mogli — policije je bilo v nedeljo na Dunaju na nogah nekaj tisoč mož — zato so pa drugod razbijali, kar so češkega dosegli. K tem nemirnim zavzetima krščanskosoc. »Reichspost« in »Arbeiterzeit« zelo ostro obsojajoče stališče. »Reichsp.« pravi celo, da je početje nikomur odgovornih mladih nemško-nacionalnih fantalinov naravnost zločin nad mednarodno lovsko razstavo na Dunaju. Dunaj trpi vsled teh nemirov veliko narodno-gospodarsko škodo: dočim je uživalo mesto poprej sloves velikega

gostoljubja, trpi sedaj tujski promet, ker so se začeli ljudje Dunaja ogibati. — V kolikor je v teh besedah odkritosrčnega prepričanja, ne vemo: ali je res, da so se začeli izogibati tuji vseh nemšk. mest, katerih nacionalni značaj branijo počestne barabe... To velja za Dunaj kakor za — Celje.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Jubilej v Črni gori. Te dni se je mudilo posebno turško odposlanstvo pod vodstvom Hilmi-paše v Cetinju, da častita knezu Nikolaju na 50 letnici vladanja. Kneginji Mileni je podaril Hilmi-paša dragoceni svilnat čilim iz sultanove tovarne v Carigradu.

Tridnevno zasedanje državnega zbora? »Union« poroča iz dobro poučenega vira, da se sestane drž. zbor v prvi polovici meseca septembra k trodnev-nemu zasedanju, da se izvolijo delegatje.

Štajerske novice.

Cesarjeva osemdesetletnica. Posebno slovesno slavijo cesarjev rojstni dan v Išču. Poročilo o včerajšnjih pripravah v Išču pravi: »Vsi krogi se trudijo, da bi cesarjevo osemdesetletnico čim slovesnejše obhajali. V mestu je videti neštevilne zastave, lampijone, vence, patrijotične embleme. V premnogih oknih in izložbah je videti cesarjev okrašen kip. Tudi neštivilno napisov s častitkami in različnimi željami vladarju je videti povsod. Danes se delajo velikanske priprave za slavnostno razsvetljavo mesta; po vseh gričih kroginkrog bodo goreli kresovi. Na ulicah je vse živo. Vsak vlak prinaša nove goste od blizu in daleč, kateri hočejo biti priče tega slavnega dne.« — V Išču bode zbrana danes cela cesarska rodbina. V cesarski vili se uprizori posebna slavnostna igra »Poklon planink«, katero je spisala Marija Valerija. — V Celju smo imeli sinoči tudi bolj skromno proslavo cesarjevega rojstnega dne. Mesto je bilo deloma razsvetljeno. Z nekaterih hiš so vihrale štajerske in cesarske zastave. **Nemški nacionalci so tudi tokrat izzivali slovensko prebivalstvo:** priredili so obhod po mestu z godbo, veterani, požarniki in znano »zlato mladino«. V sprevodu so se nosili nemško-nacionalni lampijoni; nekateri izzivači so jih po nlicah naravnost moleli mimo-idočim Slovincem pod nos. Rotovž je ves v štaj., mestnih in cesarskih zastavah. Frankfurtaric si dr. Ambrožič vendar ni upal razobesiti. Godba je napravila županu podoknico — a dr. Ahorn se ni pokazal. — Po mestu je šla tudi fanfara dež. brambovcev; ta je napravila podoknico glavarju. — Danes zjutraj je pa bila na glaziju vojaška maša, katero je služil g. prof. Kardinar. Udeležila se je je cela garnizija, veterani in zelo mnogo občinstva. — Tudi v farni cerkvi je bilo slav. nostno cerkveno opravilo. Za druge slavnostne prireditve ne pridejo Slovenci v Celju v pošteve — ker jih naše oblasti in oficijozni ob takih pri-likah sploh ne poznajo.

Odlikovanja ob priliki cesarjeve osemdesetlet-nice. Izmed nešteto odlikovanj omenjamo: Viteški križec Franc-Jožefovega reda so dobili: primarij v dež. bolnišnici v Ljubljani dr. Vinko Gregorič, dež. sod. svetnik Ant. Haider v Celovcu, dekan Franc Hrastelj v Konjicah, tovarnar Rikard Ježek v Blanskem, bivši prakt. zdravnik dr. Fr. Kornfeld v Mariboru, kanonik in prof. Anton Kržič v Ljubljani, tovarnar Jakob Karl Pollak v Ljubljani, kanonik Vrdovaljak v Grabovcu; Elizabetin red II. vrste: Gabrijela grofica Auersperg v Spod. Šiški pri Ljubljani, Marija grofica Razumowsky v Šoštanju; pristojbin prosto naslov cesarskega svetovalca: načelnik kranjske gasilske zveze Franc Doberlet v Ljubljani; zlati zaslužni križec s krono: mestni fizik dr. Otmar Krajec v Ljubljani, trgovec Franc Omersa v Kranju, župnik Martin Osenjak v Št. Petru pri Radgoni, Ivana Scherbaum v Mariboru, podžupan I. Studte v Ptuj, župnik Fr. P. Volarič v Verbeniku; zlati zaslužni križec: pisarniški pristav mestnega urada v Ljubljani Franc Barle, prednica usmiljenih sester v Elizabetini otroški bolnišnici Benigna Župevc v Ljubljani.

Velik požar v Rogaški Slatini. Včeraj ob 3. uri zjutraj je pričelo nenadoma goreti v levem traktu velikega kopališkega poslopja v Rogaški Slatini. Kdo je zažgal, še ne ve. Govori se, da je prevrnila neka dekla, ki je spala v mali sobici pod streho, petrolejko. Ogenj se je z neznanosko hitrico razširil, tako da je bila za nekaj minut cela streha levega in srednjega trakta v ognju. Kopališki gostje, kakih 40, in muzikantje so srečno ušli iz gorečega poslopja, a rešili so si le golo življenje; mnogi so zgubili ves svoj dragoceni nakit in denar. Požarna bramba je bila takoj na mestu in se je v prvi vrsti trudila ohraniti vsaj desni del poslopja. Streha na levem se je zrušila in predrla strop: velika, krasna dvorana je uničena, istotako obednica, čitalnica in salon za kadilce pri restavraciji. V veliki dvorani

so uničeni vsi krasni beneški lestenci, zgorel je en klavir in celi godbeni arhiv. Gorelo je celi dan — in celi dan je bilo tudi domače ter rogaško gasilstvo na nogah. Velike težave je delalo dopoldne pomanjkanje vode. Škoda znaša okrog pol milijona kron, zavarovalna svota pa komaj 144 tisoč kron. V Slatini je bilo sedaj okrog 3.500 gostov, kateri bodo vsled te katastrofe večinoma odšli. Velika dvorana je bila že okrašena za cesarsko slavnost in gostilničarka si je pripravila velike množine jedil, ki so sedaj vsa uničena. Ta požar pomenja za kopališče veliko nesrečo, ker je povzročil prehitri zaključek sezone. Veliko kopališko poslopje bodo morali prejkone sezidati popolnoma znova. Proti večeru je došel sinoči v Slatino dež. glavar grof Attems in si je ogledal škodo. Kopališče je kakor znano, deželna last.

„Sokoli na begu“. »Straža« že nekaj števil sem pisari, da so sokoli »zbežali« iz celjskega mesta v Štore in da je »liberalna patronanca« zakrivila ta »beg«. Klerikalcem in zlasti njihovim poslancem je prav dobro znano sedanje razpoloženje pri vladi, proti kateremu se ne da ničesar opraviti. Bolje se je bilo umakniti kakor pa spraviti nekaj naših ljudi v nesrečo. Kajti ravno klerikalci bi bili prvi, ki bi potem kričali, da so te nesreče krivi slov. liberalci! Saj vemo, kako je bilo v Ljubljani! Glavno je, da se je slavnost lepo in veličastno vršila — in to bo gotovo tudi povod klerikalnega zabavljanja.

Okrajni komisar dr. Breschar je bil v nedeljo, ko je opravljal službo na kolodvoru v Štorah, napram nemškemu razgrajacem skrajno popustljiv. Nemoteno so smeli pri prihodu in odhodu Sokolov pri vseh vlakih kričati in žvižgati, ne da bi se bil dr. Breschar za to zmenil. Zahvaliti se je res le skrajni potrpežljivosti instrogi disciplini Sokolov, da ni prišlo do nikakega spopada. Videli smo dopoldne na lastne oči, da je celo orožniški nadporočnik naročil orožniku, da naj odstrani razgrajace, ki so za kolodvorom žvižgali in »Heil« klicali, gospod komisar pa se za to niti niti ni. Še huje je bilo zvečer pri odhodu Sokolov. Tedaj je bilo ob ograji vse polno tuleče fakinaže; toda šele, ko so bili Sokoli že v vlaku in se itak ni moglo nič več zgoditi, je dal dr. Breschar razgrajace odgnati, dočim je prej mirno pripustil, da so Sokole izzivali. Da se ni nič zgodilo, ni Brescharjeva zasluga, ampak edinole zasluga mirnih in potrpežljivih Sokolov. Nasprotno pa moramo ugotoviti, da je nastopal okrajni komisar dr. Hofmann, ki je imel službo v Gaberjih, jako taktno in da se je tudi orožništvo vedlo nepristransko in je s primerno energijo preprečilo vsak napad od strani nemških barab, katerih se je zlasti v večernih urah in po noči vse polno priklatlilo iz mesta in poskušalo izzivati poboje in napadati mirne Slovence. Način nastopanja dr. Hofmanna in orožništva nam znova kaže, kako opravičena je zahteva po podržavljenju celjske policije in kako bi se dal v Celju vzdrževati red in mir, ako bi ne obstajala policija od Jabornegga in Ambrožiča po do zadnjega stražnika iz zagrizenih nacionalcev.

Nemški trgovci, krčmarji in obrtniki naj se zahvalijo Ambrožiču, ki je v nedeljo prepovedal Slovincem v mesto, ako so imeli občutno škodo. Ali bi ne prišlo vašim žepom prav, ako bi bilo onih šest-tisoč ljudi, ki so bili v nedeljo v celjski okolici, smelo priti v mesto? Le tako naprej, slednjič se boste med seboj snedli. Tedaj pa začnite z Ambrožičem!

Zaročil se je g. Ferdo Kocuvan, c. kr. davčni oficijal v Gradcu z gospico Elo Marinovo, hčerko c. kr. vadm. učitelja g. Jak. Marina v Mariboru. Častitamo iskreno!

Trbovlje. 25letnico službovanja obhaja g. Orolav Gorjup, uradnik trboveljske premogokopske družbe. Iskrene častitke!

Čebelarstva podružnica Kozje priredi v torek, 23. t. m. ob 2. popoldne predavanje na Pilštanju in sicer pri čebelnjaku g. Germovška.

Iz Št. Petra pod Sv. gor. Dne 21. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši v Kranerjevi gostilni v Št. Petru pod Sv. gor. ustanovni občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Št. Peter in okolico.

V Koprivnici pri Rajhenburgu smo imeli zadnji pondeljek (Velika Gospojnica) patrocinijski. Bilo je »lušno«! V gostilni pri Peniču smo se trikrat topli. Naša tovariša, Oprešnik in Gorjup, sta jih dobila, da bodeta pomnila naše svetle nože. Oprešnik ima 9 ran, Gorjup se pa bojuje s smrtjo, ker ima sapnik prerezan. Ko boste to čitali, bode že mrtev. Nobena slavnost pri nas ni popolna, če se ne zaključi s tem, da napravimo en'ga mrzlega. Smo pač katoliški mladeniči, vredni prijatelji malenskega Roškarja, verbenskega Peska itd. — Katoliški mladeniči, ki ne poznamo narodne stranke.

Murski Sokol v Ljutomeru priredi v petek dne 19. avgusta t. l. ob 9. uri večer v čitalničnih prostorih odhodnico bratu M. in Seršenu. — Bratje, udeležite se te odhodnice polnoštevilno. Gostje dobro došli. Nazdar!

Iz Bočne. Dne 14. t. m. se je vršilo pri nas slavnostno blagoslovljenje gasilnega doma in brizgalne. Slavnost se je izvršila najlepše. Štejemo si v prijetno dolžnost, izreči vsem, kateri so k tej slavnosti na eden ali drug način kaj pripomogli, najtoplejšo zahvalo. Posebej pa še budi izrečena srčna hvala č. g. župniku Gregorju Potokarju za opravljena blagoslovna opravila, kumici gospej Dedič, ki je tokrat že ponovno pokazala svojo blagohotnost nasproti društvu, g. nadučitelju I. Bizjaku, ki se je s tako vne- mo trdil in pomagal društvu slavnost tako uspešno završiti; pokazal je s tem, da ne hrepeni za napredkom le v šoli in med mladino, ampak da mu je splošni naš napredek ljub in drag. Zahvalo smo dolžni g. profesorju Zupancu, g. učitelju Zemljiču, gđ učiteljici Koderman, cenj. pevcem, marljivim dekletom itd. Sprejmite izjave naše zahvale tudi ve, drage tovarišice požarne brambe iz Gornjegagrada, Ksaverija, Ljubnega, Letuša, Mozirja, Rečice, Rečice na Paki in Šmartnega, ki ste nas posetile in naše slavlje, ki je — zajedno tudi vaše, povečale. Vam kliče še enkrat hvala in bratski »Na pomoč!« Odbor »požarne brambe v Bočni«.

Iz Zabukovja. V nedeljo, 14. t. m., nam je naš tajnik razglasil, da namerava dne 21. t. m. po maši govoriti g. Josip Vrečko, abiturijent in kandidat za mariborsko semenišče; seveda, da ne bode postal kaplan ali župnik na kmetih, kjer bi moral pridigati »neumni živini«, ampak pojde bojda študirat v Rim. Ta mlečnozobi kameleon, ki je bil še lani naš pristaš, nam je po dopisnici naznanil sledeče: »Polje, dne 11. 8. 1910. Velečenjeni gospod! Blagovolite preklicati prihodnjo nedeljo, da nameravam jaz 21. avg. po prvi maši pred Urškino gostilno govoriti o »pol dnevnem pouku« na vaši ljudski šoli in ob enem na vesti slabe strani celodnev nega pouku v vašem kraj-u in spregovoriti če bo mogoče tudi nekaj o občinski volitvi. Sestavite mi do tedaj tudi imena tistih, ki so po vaši vesti vredne, da se izvole v odbor! S spoštovanjem Josip Vrečko.« Gospod urednik, uljudno vas prosimo, ako je mogoče pridite še vi semkaj, ali pa pošljite stenografa. Imel boste priliko, poslušati »rojenega govornika«, v katerega stavimo vse nade, da ga bode narod volil za ljudskega tribuna, ker hoče že sedaj delovati za ljudsko poneumnevanje. Že tako mlad se hoče utikati v zadeve, ki so mu znane kakor slepcu barve, in ki ga nič ne brigajo. Upamo, da bo v prihodnosti, ko pride iz »lemenata«, pometal iz deželnega in državnega zbora g. dr. Korošca in Benkoviča in dr. Videli bode, g. urednik, komično zgago s cilindrom in frakom, a brez rokavic, pa bi mu nič ne škodilo, če bi še hodil na jednorazredno izvrstno šolo v Podgorju, kjer bi se še naučil pravilneje materinščine.

Druge slov. dežele.

Sinočnji dogodki v Ljubljani. Da takoj razrušimo verjetnost eventualnih zavijanj nemškega časopisa o sinočnih dogodkih v Ljubljani, podajemo tu njih zgodovino od očitvidca: Mesto je bilo v zastavah. Vojaška oblast je obhod po mestu sedeče razdelila: deželna bramba z godbo je imela na čelu spreveda (iz vojašnice, čez Jubilejni most, Sv. Petra cesto, Mestni trg — Sv. Jakoba trg ter nazaj čez Mestni trg in po Poljanah) napis: **Hoch unser Kaiser! Zakaj?** Vedeli so dobro, da bodo Slovenci burno pozdravljali deželno brambo kot slovenske fante. Pred Prešernovim spomenikom je čakalo nebroj Slovinc. Istočasno so čakali Nemci pred pošto godbo Belgijcev. Ko je deželna bramba prišla do Prešernovega spomenika in je ljudstvo zagledalo nemški napis, je to vplivalo trenutno kot škaf mrzle vode na vroče železo. Zato tudi ni bilo spontane ovacije. A kmalu se je utis zgubil, mladina je začela z živijo klici, ki so vedno bolj naraščali. Spremilo se je dež. brambo do vojašnice nazaj. Navdušenje je bilo vedno večje. Nasprotno pri Belgijcih. Ko so Nemci ugledali napis: **Viribus unitis, so bili tudi presenečeni. Ni se čul niti en klic v pozdrav. Vojaška oblast je imela posebno taktiko. Celo naše kranjske Janeze je pomešala med Belgijce; nosili so balone. Pred Schwarzem je godba igrala dva komada; ovacije ni bilo nobene. Razsvetljava oken je bila tudi pri Nemcih minimalna. Od Slovincem je edino Glasbena Matica celo poslopje razsvetlila. Spošni utis belgijskega spreveda je bil silno klaverno. Tudi končal se je brez vsake ovacije. Grad je bengalično razsvetljen. — Po sprevedu domobrancev vračajoča se mladina je hotela pred magistratom zapeti »Hej Slovani«. Policija jo je razgnala. Šli so čez Frančiškanski most pred Prešernov spomenik. Tu so klicali: Živijo! Policija jih je tudi tu razgnala. Šli so pred justično palačo (kakih 20 fantkov) ter tam nadaljevali. Od tam zopet pregnani so šli po Dunajski cesti do pošte. Tam slučajno ni bilo policije. Zbralo se je že več občinstva. Prišel je zraven vladni kanclist Fink in začel ljudi razganjati. Mladina se je delila. Eni so odšli po Prešernovi ulici, drugi proti kazini. Prvi so zapeli »Hej Slovani«. Ko Fink to sliši, steče na pošto telefonirat po orožništvo. (Ali je bil Schwarz vesel, da lahko zdaj opraviči poklicanje toliko orožnikov!!) Glavno del pa je šel proti kazini, sami fantki od 8—10 let. En sam policaj bi jih bil lahko zlepa spravil spat. Pred kazino so seveda nadaljevali svoje živijo klice. Nankrat prijadra cela tropa policije v »Zvezdo« in v hipu razžene otročaje spat; med tem pa je že prišlo orožništvo, na čelu mu z 20./9. 08. znani ritmoister. Postiral je orožnike v »Zvezdi« pred kazino, zakaj, tega menda sam ne ve. Teefoniral se je menda tudi na vojaštvo; vsaj tako se da komentirati pikre opazke častnikov, ki bi bili radi ostali zunaj, pa so se morali razgubiti. Ob pol 11. uri je bilo vse tiho kot grob.**

Kazina seveda zastražena. Škandalov so si Nemci prisrčno želeli. Par pobalničkov jim je za silo ustreglo. Sumi se, da so bili fantki najeti od kerkalcev, ker si drugače ni mogoče razlagati njih smešnega nastopa, ko so se odrasli popolnoma mirno zadržali.

Gasilske slavnosti v Ljubljani. Dne 14. t. m. se je zbralo v Ljubljani do 7000 slovanskih gasilcev iz vseh avstrijskih slovanskih pokrajin. Samo Čehov je bilo nad 1200, Hrvatov krog 300. V nedeljo dopoldne se je vršila slavnostna seja »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva«, ki je slavilo svojo 40 letnico. — Predsedoval je častni član župan Hribar, katerega zasluga je, da je društvo, ki je bilo ustanovljeno svoj čas od ljubljanskih Nemcev v svrhu vzdržanja nemškega gospodstva v Ljubljani, od l. 1899. popolnoma slovensko. V imenu gostov so pozdravili društvo ces. svet. Vozab in starosta Mayer za Čeha, Sroka za Poljake in Domitrovič za Hrvate. Zatem so se formirala posamezna društva v slavnostni spreved po mestu. Udeležilo se ga je do 7000 gasilcev s 4 godbami. Prisrčne ovacije so priredili gasilci pred mestno posvetovalnico. — Burno aklamiran je pozdravil vse župan Hribar, ki je govoril slovensko, hrvatsko, poljsko in češko. Nepregledne vrste so nato defilirale pred mestno hišo. Takih ovacij še Ljubljana ni doživela. V nedeljo popoldne sta zborovali »slovenska gasilska zveza« in »zveza slovanskih gas. društev«. Prva obsega danes 166 društev z 5124 člani, druga 5495 društev z 155.183 člani.

Slovanskega narodno-gospodarskega kongresa v Ljubljani se je udeležilo do 150 zborovalcev, Slovencev, Hrvatov, Čehov, Poljakov in Rusinov. V soboto zvečer je bil pozdravni večer pri »Zlati kapljici«, kjer se je v raznih nagovorih s strani udeležencev povdarjalo idejo slovanske vzajemnosti v zvezi z gospodarskim ojačenjem slovanskih narodov. V nedeljo dopoldne se je pričel kongres. Predsedoval je dr. Lenoch iz Dunaja. Župan Hribar je pozdravil udeležence v imenu Ljubljane in je izrazil svoje veselje, da se je izbralo Ljubljano za prvi tak kongres, ki bo gotovo rodil lepe sadove. Že samo na sebi dejstvo, da se utemelji potrebo zblizanja slovanskih narodov na narodnogospodarskem polju, je velikega pomena. Boj za osamosvoje slovanskih narodov se bo izvojeval le, če se bodo pri vseh gojile vse panoge narodnega gospodarstva. Posl. don Ivan iševič je izjavil kot zastopnik Dalmacije, da dalmatinski Slovani v prvi vrsti potrebujejo podpore ostalih slovanskih narodov na gospodarskem polju. Uvodni referat je podal češki posl. dr. Šilený, ki je opisal sedajno stanje slovanskega narodnega gospodarstva, bodoče cilje in potrebo tesne združitve avstrijskih Slovanov. Nato so se sestavile štiri sekcije in sicer narodnogospodarska, kmetijska, trgovska in obrtniška. Nedeljski popoldan je bil posvečen posvetovanju teh sekcij. V pondeljek dopoldne je bila proklamacijska seja. Referirali so posamezniki o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Izmed Slovencev dr. Novak o slovenski trgovini, Franchetti o slovenski obrti, ravnatelj Rožman o slov. kmetijstvu in združništvu. Sprejela se je cela vrsta resolucij. Sklenilo se je ustanoviti državno zvezo slovanskih obrtnikov s stalnim tajništvom na Dunaju. Tozadevne priprave ima voditi slovansko narodnogospodarsko društvo na Dunaju. Istotako se ustanovi državna zveza slovanskih trgovcev s stalnim tajništvom na Dunaju. Vlada se je pozvala, naj ustanovi v Ljubljani in Splitu trgovske akademije, v Trstu pa hrvatsko trgovsko in pomorsko akademijo. V končnem nagovoru na udeležence je povdarjal župan Hribar, da bo kongres v svojih posledicah tudi velikega pomena za državo, ker bo odprl pot avstrijski trgovini na Balkan in ga zaprl konkurenci iz Nemčije. Naj bi obrodil kongres obilo plodov.

Zadeva župana Hribarja. Po listih kroži nekako pojasnilo v zadevi potrditve župana Hribarja. Rečeno je, da ni sedaj nobenega vzroka Hribarja ne potrditi in predstavljeno je, kakor da izvirajo vse dotične vesti iz slovanskih krogov, češ, vlada bi storila veliko napako, če bi Hribarja ne potrdila. Na eni strani se sodi, da je to pojasnilo izšlo iz ljubljanskih nemških krogov, na drugi strani se kombinira, da je to oficijozno pripravljeno javnosti na potrditev Hribarjeve izvolitve. — Vprašanje o potrditvi ljubljanskega župana se odloči v prihodnji seji ministrskega sveta.

Nevarno obolel je dr. Gregor Žerjav, vodja radikalnega krila narodno-napredne stranke, predsednik pol. društva »Skala«, eden najenergičnejših delavcev na političnem in gospodarskem polju na Kranjskem. Mlademu možu želimo skorajšnjega okrevanja.

Imenovanje. Naučno ministerstvo je imenovanje g. Janka Mlakarja za definitivnega veroučitelja na mestnem dekliskem liceju odobrilo.

Zanimivo! O priliki gasilskih slavnosti v Ljubljani niso razobesili zastav v čast slovanskim gasilcem: Nemci, vlada in škof. Lep — a že znan triumvirat!

Klerikalno geslo „Z bogom za narod“ so sedaj klerikalni študentje spremenili v »Z narodom k Bogu«!

Književnost.

Sokolska vzgoja. Nauk o nagovoru. Pod tem naslovom je izšel prvi zvezek »Prevodov iz češkega sokolskega slovstva«. Izdalo je knjižico telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani v korist društvenemu stavbnemu skladu. Cena 80 vin.

Novosti od 87. pešpolka.

Tri leta so pretekla od one dobe, ko sem se poslovil od domače hiše in lepe slov. domovine. V mojem srcu je gorela ljubezen do pisane vojaške suknje in ponosen sem bil, da sem postal vojak. Pustil sem samemu sebi to veselje in nisem hotel preveč misliti na vojaški stan, saj bode tako vesel in lep, ter sem se poslovil. Oko mi je postalo resno, ko sem podal desnico domačim in rudečelični ljubici. Plakal sem in oni so plakali z menoj. Ponos in veselje biti vojak, služiti domovini mi je sčasoma zamorilo ono globoko žalost in moje oči niso poznale več solz, ko je drčal vlak po isterski pustinji proti trdnjavi Pulj.

Ko se mi je odprl pogled na široko morje, na sivo zidovje rimske arene, mi je vstrepetalo srce za trenutek, in že sem stal na velikem dvorišču vojašnice. Stal sem na dvorišču — od tisoč ust prokletem mestu. Začel sem ga počasi pikati in pripikal sem ga do shranjene civilne obleke. Kaj sem doživel v teku zadnjega časa, Vam hočem danes popisati, dragi slovenski rojaki.

Ti dragi mi »Nar. Dn«, si prinesel letos nekaj člankov o naših razmerah; od tistega časa ni miru. Pisal si resnico in gospodje častniki se sedaj grabijo za svoje trudne glavice. Stotnik Markovič se je napihnul od jeze kakor zrakoplov iz rudečega platna in gotovo bode ga danes ali jutri zadela kap. Ljubezni do svojih vojakov ta gospod ne pozna in je sedaj še veliko bolj strog, kakor poprej. Prodana slama ga je tako zježila, da je kupil takoj stotniji priboljšek. Tudi za mizarso klop so že pri 11. stotniji jedli »golaž s krompirjem«. Nekaj je le pomagalo. Sedaj pa, dragi bralec, pazno čitaj! Stotnik Lohs od 15. stotnije je pred kratkim sunil pešca Starca v prsi, tako da je ta zletel iz raportne vrste nazaj v zid. Starc je v ječi imel jeden post preveč in se je radi tega pritožil pri raportu. Stotnik ga je pošeno obsipal s psovskami (miserabler Kerl, Schweinehund) in ni hotel nič vedeti o tem. Ko je Starc videl, da pri njem nič ne opravi, je prosil, naj ga predstavi polkovniku. Komaj je izustil to, že je dobil Starc s pestjo v prsa, tako da je omahnil nazaj v zid. Raport je obstojal iz več mož (imena so na razpolago), ki so obenem priče nevojaškemu, škandaloznemu činu avstrijskega stotnika. Ni bilo Lohsu še zadosti to, dal še mu je povrh 5 dni strogega zapor. Čez nekaj časa je poklical Lohs Starca v pisarno, ali on je pred vratni obstal ter v svoji razburjenosti rekel: »Ne grem k stotniku, on me hoče ubiti« in stotnik je prišel k njemu iz pisarne. Ali že vedo o tem višje vojaške oblasti? G. polkovnik Gabriel tako nobene pritožbe za vojaka ne reši ugodno. Ako iščeš pri njem pravice, še te zapre, kakor se je zgodilo v sledečem slučaju: Četovodja od 7. stotnije je bil kaznovan sedaj s 15 dnevnim poostrenim zaporom, ker ni v petih minutah spravil stotnije skupaj, ki je bila raztresena po celi vojašnici. Moštvo je prišlo še le ob 2. uri pop. domov, in je bilo na povelje stotnika pop. prosto. Prišel je častnik od glavne straže (Inspektionsofficer vojašnice) in je zapovedal, da stotnija mora nastopiti, dasi mu je četovodja pokorno javil, da stotniji vsled povelja stotnika ni treba nastopiti. Oni častnik je vso stvar drugače obrnil in g. polkovnik ni hotel zaslišati priči, ampak je dal četovodji 15 dni ječe. Kje je pravica?!

Približuje se čas, koje ga že vsak težko čaka, namreč čas slovesa od vojaške suknje. Kako rad se je reši vsak, ko je sedaj tako grda in razcapana. Lastne obleke ne sme nositi nihče in na glavni straži se zapre vsakega, ki bi si upal z ekstra-čepico na ulico. Vsak ima samo eno bluzo

in ta je od prahu in vročine popolnoma zdelana in v njej bi vojak naj šel ob nedeljah med ljudi.

Ali ne trpi pri tem ugled polka, če mora moštvo hoditi po ulicah takoršno kakor sedaj. Vsak mornar in italjanski otrok se norčuje iz vojakov 87. pešpolka. Lepo je videti vojaka, ako je oblečen snažno. Neki stotnik je rekel nekemu poveljniku straže, ki je pustil spati moža v travi blizu ceste v njegovem prostem času, da je s tem trpel ugled vojaški in ga je seveda zaprl. Dragi bralec! Če pa upije nadporočnik L. — s podčastnikom tako divje, da se tresejo šipe vojašnice, ter se odpirajo okna privatnih hiš, ter cela okolica vojašnice posluša to grdo psovanje, ne škodi to nič vojaškemu ugledu! Tudi pijanost različnih častnikov je včasih jako originealna. Kadet K. daje ob 5. uri zj. povelje na cesti, seveda samemu sebi in na »obrat« bi se revež skoraj zvrnil. Dragi poslanci, dragi rojaki! Mi še imamo zmeraj trd komis in danes dne 15. t. m. smo enkrat dobili precej svežega. Pečen je bil 10. tm., imeli še ga bomo do 20. tm. Dober tek, kaj ne. Storitve svojo dolžnost in prihitite nam na pomoč; pridite v Pulj, in videli boste vse z lastnimi očmi.

Na zdar! Ko bom že v civilu, še nekaj zanimivega.

„Orlauber“.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Cesarjeva osemdesetletnica.

Dunaj, 18. avg. Danes zjutraj na vse zgodaj je izstrelila baterija topničarskega polka št. 42 štirindvajset strellov. Na topničarskem arzenalu so razobesili zastavo. Ob 5. uri zjutraj so igrale po mestu vojaške godbe.

Dunaj, 18. avg. Znani aviatik inženir Warchalowski se je vzdignil danes zjutraj ob 5. uri 20 minut v zrak s svojim monoplanom »Vindobono« in je priletel že ob 6. uri in 10 minut na Dunaj. Tam je okrožil Štefanov zvonik, leteč proti dvoru, potem na kè in se je vrnil ob 6. uri 50 minut v Dunajsko Novo mesto. Ostal je torej poldrugo uro v zraku in napravil najlepši avija-tiški vzlet, kar jih je bilo doslej v Avstriji. Po svojem prihodu v Dunajsko Novo mesto je odposlal cesarju brzojavno častitko k rojstnemu dnevu.

Dunaj, 18. avg. Na vežbališču Šmelci se je vršila danes velika vojaška parada.

18. avg. Današnje slavnosti je otvoril obhod meščanske in solinske godbe po mestu. Na ulicah je bilo že na vse zgodaj najživahnejše vrvenje. Požarniki, veteranci in druga društva so se s šolsko mladino vred postavila pred cerkev za špalir ob prihodu cesarske rodbine.

18. avg. Ob 9. uri so se poklonile cesarju skupno hčere in pa vse vnukinje. Potem se je cesar udeležil tihe maše v dvorni kapeli.

Budimpešta, 18. avg. Cesarjevo 80 letnico so obhajali tu in v celi deželi na izvanredno slovesen način.

Konference na Dunaju.

Praga, 18. avg. »Nar. Pol.« poroča iz Dunaja: Danes in jutri se vrše na Dunaju posvetovanja ministrskega sveta o gradivu, ki se je nakopičilo tekom dosedanjih političnih počitnic. V soboto se bode vršilo posvetovanje ministrov Weisskirchnerja, Bilinskega in dr. Dulembe s predsedstvom Poljskega kola. Drugih posvetovanj sedaj ne bo. Potem se podajo ministri na svoje počitnice nazaj.

Tržne cene.

Dunaj, 17. avg. Borza za kmetijske pridelke. Tendencia za krušno zrnje ostala trdna. Cene v splošnem počasi rastejo.

Budimpešta, 17. avg. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'86, pšenica za april K 10'11, rž za oktober K 7'40, oves za oktober K 7'27, koruza za avgust K 5'60, koruza za maj K 5'66. Pšenice se dovolj ponuja in živahno kupuje, tendenca trdnješa, premet 35 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno. Termini naraščajo. Vreme lepo in toplo.

Trst, 17. avg. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 41¹/₈ do K 42³/₈ za dobavo K 33 — do K 34—. Tendencia stalna.

Praga, 17. avg. Sladkor. Surovi sladkor prompt K —, nova kampanja K 26'70. Tendencia: mirna, vreme lepo.

Budimpešta, 17. avg. Svinjski sejm Ogrske stare težke 140—142, mlade težke 144—146, mlade srednje 142—144, mlade lahke 146—148 v kilogram. Zaloga 37.109 komadov.

Budimpešta, 17. avg. Mast. Svinjska mast 164—, namizna slanina 136—.

Hiša

v Ormožu je naprodaj. Več pove upravništvo tega lista. 481 3-2

Notarskega kandidata

482 3-2 sprejme takoj notar Hudovernik v Ljubljani.

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Sprejemem več dobrih pomočnikov v trajno delo.

Viktor Bevc, Celje

478 7-4

Veletrgovina z železnino

„Merkur“

Peter Majdič, Celje

se priporoča.

Za gg. trgovce in privatnike: račune, pismen papir, zavitke, vizitke poročna naznanila prospekte, cenike itd. itd.

Zvezna tiskarna v Celju

Za p. t. društva: vabila, lepake, okrožnice, sporede, vstopnice, članarinske knjižnice sprejemnice itd. itd. itd.

Zvezna tiskarna v Celju

Za p. n. urade, posojilnice kr. šolske svete itd. uradne tiskovine, zavitke, pobotnice menice, napise itd. itd. itd.

Zvezna tiskarna v Celju

Zvezna knjigovoznica

izvršuje vsa knjigovozna in galanterijska dela v najokusnejši obliki ceno in točno.

Šilerjeva cesta 3